

Lengte

15 km

Start- en eindpunt

parkeerplaats Belversebaan
Belversebaan
5281 SJ Boxtel

Openbaar vervoer

Startpunt van de route is
niet bereikbaar met bus en
trein!

Parkeren

Parkeerplaats
Belversebaan, 5281 SJ
Boxtel. Bij KNP52.

Horeca

't Tweespan
Kapelweg 28
5281 LR Boxtel

Onderweg zijn er bankjes en
picnick plekken

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

13-08-2025

Hart van Brabant

In de Brabantse Kempen stromen in de omgeving Haaren en Boxtel in het uiterste noorden van de Kampina verscholen in het landschap de kleine waterlopen van het Smalwater of Kleine Aa, en de Beerze. De verrassende rondwandeling verloopt vanaf het vertrekpunt langs het opmerkelijke monument van de Slag om Boxtel door het buurtschap Luissel. Voorbij het Willibrordus kapelletje wandelen we langs de Kleine Aa waar we door het buurtschap Tongeren de spoorlijn Oisterwijk - Boxtel oversteken. In de buitenwijk van Boxtel bereiken we het stroompje van het Smalwater, dat bij het bruggetje overgaat in de Beerze. Het oeverpad leidt ons naar het oostelijk deel van de Kampina. Langs de bosrand komen we in het buurtschap De Roond, waar we voorbij de St. Annakapel de route volgen dicht langs de meanderende beekjungle van het Smalwater of Kleine Aa. Paarden hebben hier alle ruimte. Op het laatste traject zijn we weer welkom in de Kampina en komen we terug op het startpunt.

De rondwandeling volgt de routemarkeringen van het Wandelroutenetwerk van VisitBrabant. Routebeschrijving via knooppunten 52 50 - 51 47 - 46 60 - 10 - 9 - 17 14 - 15 - 54 - 53 - 52. Deze knooppunten zijn herkenningspunten onderweg. Het gebruik van kaart en GPS zijn dus noodzakelijk!

L.A.W.V. "VIA-VIA"

Routebeschrijving

- 1** Vanaf de Parkeerplaats Belversebaan aan het spoor van Oisterwijk naar Boxtel start de rondwandeling. We steken het spoor over en volgen we bij KNP52 rechtsaf het wandel- en fietspad langs de Kapelweg richting Boxtel. We negeren de afslag linksaf naar het kleine buurtschap Luissel tot de volgende mogelijkheid naar links. Hier staat aan de grasbaan Sint Jorishoef een opmerkelijk monumentje dat herinnert aan de Slag om Boxtel (1) op 14 en 15 september 1794, tijdens de Eerste Coalitieoorlog tegen Frankrijk! Langs dit monument wandelen we over de grasbaan Sint Jorishoef en door het bomenlaantje naar het buurtschap Luissel. Rechtsaf gaat de route langs de bebouwing en op de T-splitsing houden we rechts aan tot we voorbij huisnummer 11 de groengele markering van het wandelroutenetwerk naar rechts volgen over het grasbaantje Bankweide. Door het open landbouwgebied bereiken we het asfalt, waar we bij KNP50 naar rechts wandelen. De route brengt ons terug naar de Kapelweg, waar we op de kruising bij de Willibrordus Kapel (2) komen.
- 2** Op de Kapelweg aangekomen wandelen we naar links voorbij aan het infopaneel Wandelroutenetwerk Het Groene Woud en langs het elektriciteitshuis met graffiti. We passeren KNP51 tot we naar links aan het hekwerk komen dat toegang geeft aan het Natuurgebied Uilennest net voor de waterloop van de Kleine Aa (3). Door het klaphekje betreden we Natuurgebied Uilennest. De route verloopt langs de meanderende loop van de Kleine Aa met het open landbouw gebied aan de linkerzijde. Na goed 600 meter steken we de waterloop van de Kleine Aa over via het houten bruggetje. Even met de bocht naar rechts en naar links komen we door het klaphekje op het asfalt van Nergena. Aan de rechterzijde geeft een infopaneel aan dat we in het

buurtschap Tongeren zijn. We wandelen naar links tot we in de bocht bij de monumentale boerderij en conferentieoord Hof van Vijfeijken uit 1563 komen.

- 3** Tegenover het Hof van Vijfeijken gaat de route rechtsaf over het zandpad van de Dorvenseweide door het open landbouwgebied. Voorbij KNP47 steken we het asfalt van Nergena over, waar links op de hoek een onderkomen van de Nationale Politie Landelijke Eenheid DSO, Bereden politie Brabant Oost is gevestigd. Rechtdoor vervolgen we de Dorvenseweide. Het zandpad gaat over in een bomenlaantje, waar we op de volgende kruising bij KNP46 naar rechts het pad de Hoefkens inslaan tot we uitkomen op het asfalt. Hier aan de Hoefkens in de buurtschap Tongeren is op 22 februari 1944 de Amerikaanse Republic P-47D-15-RE (42-75814) Thunderbolt van de 361st Fighter Group van het 376th Fighter Squadron (4) neergestort. Vanaf de Hoefkens linksaf bereiken we even verderop de spoorwegovergang van de spoorlijn Oisterwijk-Boxtel.

- 4** We steken het spoor en de Kapelweg recht over en vervolgen onze route over de zandweg d'Ekker tot aan de T-splitsing. We gaan naar links en verlaten de groengele routemarkering, die naar rechts afbuigt. Aan het einde van De Donders komen we op Kalksheuvel en wandelen linksaf tot op de eerste afslag aan de rechterkant. We volgen hier naar rechts de Loxvenseweg tot we aan de brug over het Smalwater staan. Over het bruggetje gaat de route meteen rechtsaf en we volgen het smalle oeverpaadje langs het Smalwater met de bocht mee. Waar het Smalwater naar rechts afbuigt, wordt het beekje ook vermeld als Kleine Aa! De waterloop stroomopwaarts staat vanaf hier als de Beerze op de topokaart! Het oeverpad blijven we volgen tot de brug aan de Scheepsdonkseweg.

5 Op de Scheepsdonkseweg steken we de brug over naar rechts. Vanaf hier wandelen we stroomopwaarts langs de Beerze, die op dit traject gekanaliseerd is en door ruilverkaveling en intensieve veehouderij haar oorspronkelijk karakter van laaglandbeek verloren heeft. Het smalle dicht begroeide oeverpad brengt ons via enkele klaphekjes voorbij een bruggetje over de Beerze door het weiland met een kleine paddenpoel naar het asfalt van de Kempseweg. Hier steken we over en komen langs de afsluitboom en een ander deel van de Kampina. Door het laantje komen we bij KNP60 van het wandelroutenetwerk. We volgen rechtsaf het bospad tot we op de Annadreef (4) staan. Aan de overkant van de Annadreef komen we op een parkeerplaats met picknickplek en infopaneel. Aan het einde van de parkeerplaats gaat de route linksaf en volgen we de bosrand, een pad dat deel uitmaakt van de Oetendonkroute, een plaatselijke rondwandeling.

6 Voorbij KNP10 komen we in het buurtschap De Roond (6). Naar rechts de weg volgend komen we na KNP9 aan een kapelletje, dat is toegewijd aan de Heilige Anna, Moeder van Maria en patrones van de huismoeders, van zwangere en kinderloze vrouwen (7). Hier op de kruising met de Kempseweg steken we bij KNP17 recht over en vervolgen de onverharde Scheepdonkseweg met fietspad tot we aan het stenen bruggetje over de Beerze komen. Net voor het bruggetje slaan we linksaf door het klaphekje en nemen het smalle pad op de oever van het Smalwater of Kleine Aa, dat ons naar de Kempseweg leidt. Na het oversteken door de klaphekjes blijven we aan de andere kant de waterloop volgen.

7 De route gaat nu over olifantenpaadjes en de gemarkeerde blauwe wandelroute van Natuurmonumenten langs de beboste oevers van het sterk meanderende Smalwater (8) of Kleine Aa, waar paarden in vrijheid grazen! Door een klaphekje komen we op de Voorstraat. We steken hier bij KNP14 voor het bruggetje recht over en vervolgen de route langs het Smalwater of Kleine Aa. We blijven het oeverpad tussen de manshoge varens volgen tot de groengele markering ons naar links afleidt en we het beekdal van het Smalwater of Kleine Aa verlaten.

8 Het pad komt brengt ons naar de verharding van het Roond in het kleine buurtschap Het Loo. De route gaat even naar rechts en bij KNP15 linksaf Het Loo volgend voorbij aan het Dierencrematorium Midden Brabant. Zo bereiken we de parkeerplaats en het Infopaneel dat ons welkom heet op de Kampina. Maar dreigende onweerswolken doen ons besluiten geen lange pauze in te lassen. De route gaat op het laatste traject over het brede zandpad met vrij liggend fietspad. Bij KNP54 houden we de richting aan naar KNP53. De route loopt hier door het noordelijk bosgebied van de Kampina, dat als de Fransman op de topokaart vermeld staat. Voorbij KNP53 bereiken we net op tijd de parkeerplaats aan de Belvertsebaan bij KNP52 aan de spoorlijn Oisterwijk - Boxtel, waar we gestart zijn!

Omgevingsinformatie

1 - Slag om Boxtel

Deze in vergetelheid geraakte Slag om Boxtel is een veldslag nabij Boxtel op 14 en 15 september 1794, tijdens de Eerste Coalitieoorlog tegen Frankrijk. De veldslag wordt uitgevochten tussen Franse troepen onder bevel van Generaal Pichegru en geallieerde troepen uit Groot-Brittannië, Hessen en

Hannover onder het gezamenlijke commando van de Britse bevelhebber Frederik van York. Zij hebben zich hier verschanst om de terugtrekking van de Geallieerde hoofdmacht te dekken. Op 14 september vallen de Fransen, oprukkend naar 's-Hertogenbosch, de geallieerde positie bij Boxtel vanuit drie zijden aan. Dit militaire treffen heeft een prominente plek in de Engelse geschiedenis, want het is Arthur Wellesley, de latere Hertog van Wellington, die later glansrijke rol in de Slag bij Waterloo (1815) speelt, waar hij met de Pruisen Napoleon verslaat. Met zijn 33e Infanterieregiment dekt hij de aftocht van de geallieerde troepen en vertraagt de Franse opmars. Het is Wellesleys eerste veldslag en hij bewijst hiermee zijn militaire kunnen. Bovendien is deze veldslag de geschiedenis ingegaan als de gebeurtenis waarbij de benaming 'Tommy' voor Britse soldaten wordt uitgevonden. Volgens de overlevering gaat het verhaal dat Arthur Wellesley een van zijn soldaten, Thomas Atkins, zwaargewond aantreft, die tegen hem zegt: 'It's all right sir. It's all in a day's work' en dan sterft. Sinds die tijd worden de Britse soldaten 'Tommy' genoemd vanwege hun vermeende optimisme en moed.

2 - Willibrordus Kapel

Deze eenvoudige, met leien gedekte stenen kapel uit 1940 heeft een hoge architectuurhistorische waarde vanwege de bouwstijl van de Delftse school. De gevelsteen boven de ingang draagt als tekst: 'Anno 1940 frigoris bellique caloris' ('in het jaar 1940, het jaar van koude en oorlogshitte'). In een gaaf interieur zien we wandschilderingen van Jos ten Horn, Wim van Woerkom en Thijs Dorenbosch. De glas-in-loodramen zijn naar een ontwerp van Hendrik Wieggersma en zijn zoon Pieter. De terracotta reliëfgroep boven het altaar is van de hand van de Heusdenhoutse beeldhouwer Toon van de Wiel, voorstellende Sint Willibrord staande op de voorplecht van een schip, geflankeerd door twee monniken. Ter weerszijden daarvan knielen een boer met werktuig en een moeder met een ziek kind. Op de muur waarin deze beeldengroep is aangebracht, is het gebed geschilderd: 'Sint Willibrord Apostel van Brabant bidt voor ons'. Twee banderollen daaronder vermelden respectievelijk 'Bevrijder der boeren' en 'Weldoener onzer kinderen'. Door dit alles heeft het object in de Gemeente Boxtel zelfs zeldzaamheidswaarde.

3 - Kleine Aa

De Kleine Aa stroomt over een lengte van 1,5 kilometer, tussen de Kapelweg en de Helweg in Boxtel en is in 2011 opnieuw ingericht. Het resultaat is een natuurlijke, smalle, door het landschap kronkelende beek. Twee stuwen in de beek zijn vervangen door vistrappen. Hierdoor kunnen vissen zoals de bittervoorn, kopvoorn en winde weer vrij migreren tussen de Essche Stroom en de Beerze. Door het gebruik van stortsteen in deze vispassages verbetert de leefomgeving van de beschermde rivierdonderpad. Ook amfibieën voelen zich in het gebied meer thuis dankzij de poelen aan de oever van de beek. Het landschap langs het water is gevarieerd, met bloemrijk grasland, knotwilgen en fladderiepen. Er is een nieuw wandelpad aangelegd met wandelbrug over de beek waar vroeger ook een oversteek lag.

4 - Crash Republic P-47D-15-RE (42-75814) Thunderbolt

Het is hier in de buurtschap Tongeren aan de Hoefkens dat op 22 februari 1944 om 13.25 uur de Amerikaanse Republic P-47D-15-RE (42-75814) Thunderbolt van de van het 376th Fighter Squadron gevlogen door de Amerikaanse piloot 2nd Lieutenant Daniel B. Nazzarett neerstort. Het toestel is opgestegen vanaf RAF Bottisham (Cambridgeshire) Air Force Station F-374 als escorte van Operatie Argument, ook bekend als 'Big Week', bij een reeks grootschalige geallieerde luchtaanvallen op Duitse vliegtuigfabrieken en andere strategische doelen. Het vliegtuig wordt aangeschoten door de Messerschmitt Bf 109 G-6 van Oberleutenant Hans Schleef, Staffelfkapitän van het 3./JG3 'Udet'. De Amerikaanse piloot, 2nd Lt. Daniel B. Nazzarett stort met zijn brandende toestel neer en komt hierbij om het leven. Zijn stoffelijke resten worden aanvankelijk begraven op het kerkhof van de H. Hartparochie in Boxtel, maar na de oorlog is Daniel B. Nazzarett herbegraven op de Amerikaanse militaire erebegraafplaats in Margraten, Graf B-1-29. In Boxtel heeft Daniel B. Nazzarett bij de H. Hartkerk in Boxtel op 4 mei 2017 een monument met gedenkplaat gekregen.

5 - Candidus ten Brink

Deze Annadreef dankt zijn naam aan Candidus ten Brink, die eigenaar was van een internationale handelsfirma met zeilschepen, die naar Nederlands-Indië voeren, die rond 1850 een deel van de Kampina in handen krijgt en de dan nog naamloze, woestenij laat ontginnen en met bos beplant. Candidus ten Brink laat dan ook de rechte, elkaar kruisende aan- en afvoerwegen aanleggen, die door hem of na zijn overlijden door zijn dochters vernoemd zijn naar heiligen. Het zijn de Melaniedreef, Mariadreef, Nianadreef en de Annadreef, die we nu oversteken. De familie ten Brink verkoopt het landgoed in 1904 aan de vader van Pieter van Tienhoven en 20 jaar later komt het landgoed in handen van Natuurmonumenten, waar Pieter van Tienhoven dan al jarenlang bestuurslid is. Wat nu de Kampina is, bestond 200 jaar geleden nog uit naamloze, woeste gronden. Ten Brink liet hier hoeve Kampina bouwen, gronden werden ontgonnen en er werd productiebos geplant. Zo ontstond de naam Kampina

6 - Buurtschap De Roond

De naam De Roond duikt voor het eerst op 1352 op en betekent 'boomstomp', omgevallen boom. Deze boom stond wellicht op een opvallende plek of had een opvallende vorm. Het gehucht Roond heeft een belangrijke rol gespeeld in Operatie Market Garden. Bij toeval landen hier op 17 september 1944 geallieerde zweefvliegtuigen. Ze zijn uit koers geraakt en hadden in Son moeten landen. De troepen komen hier terecht in het oostelijk deel van de Kampina. In totaal worden dan in de Kampina 106 Amerikaanse en Britse luchtmachtmilitairen verborgen gehouden voor de Duitse bezetter. Een Verzetmonument Kampina net buiten het buurtschap houdt herinnering aan deze gebeurtenis levend.

7 - St. Anna kapel De Roond

Kapel gebouwd in 1954 door leerlingen van de LTS in Boxtel op initiatief van deken Broekman. De St. Annakapel, ter ere van de heilige Anna, de moeder van Maria, staat op De Roond. De kapel is een blijvende herinnering, dat De Roond in WOII vrijwel ongeschonden is doorgekomen. Op de stichtingssteen wordt melding gemaakt van 'GERARDUS DESIGNAVIT', waar uit zou kunnen worden geconcludeerd, dat het een ontwerp is van een geestelijke, mogelijk als docent verbonden aan de school, die de bouw verzorgde. De inventaris van de wegkapel is uit verschillende plaatsen afkomstig. Zo is het beeld van Anna met Maria in Spanje gekocht door de moeder van deken Ignatius Broekman. De zandstenen beelden van Jozef en Maria worden uit de te slopen Broekhovense Kerk in Tilburg. De reliëfs naast het altaar zijn aangebracht uit de Helmondse Sint Lambertuskerk en de kroonluchter is gesmeed door leerlingen van de ambachtsschool in Den Bosch. De banken hebben ooit in de Maria Reginakerk in Eindhoven gestaan en de Nederlandse en Latijnse teksten op de plaquettes zijn van de hand van deken Ignatius Broekman.

8 - Smalwater

Rond 1990 zijn er grootse plannen voor natuurbescherming voor een Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Zo komt ook het Natuurontwikkelingsproject Smalwater tot stand op initiatief van de landbouworganisatie ZLTO, waarin ook Streekcommissie De Leijen, Waterschap De Dommel, Natuurmonumenten en de Gemeente Boxtel Participeren. Men gaat voortvarend te werk, waardoor de natuur direct rond de waterloop van het Smalwater of Kleine Aa zich beter ontwikkelt. Zo is het landschap langs de beek weer natuurlijk en gevarieerder geworden met aandacht voor de cultuurhistorische kenmerken. Op de aangrenzende oevers zijn oude elementen, zoals bijvoorbeeld poelen, bosjes en knotbomen weer aangelegd. In het aantrekkelijke kleinschalige landschap van de meanderende beek baant het water zich klaterend een weg over stroomversnellingen en wisselen natte en droge percelen elkaar af. Ook vinden onze inheemse planten er weer een plekje. Aan weerskanten van het Smalwater of Kleine Aa is de oorspronkelijke vegetatie, zoals sleedoorn, Gelderse roos, rozenbottel, vlier en hazelaar terug gekomen en op hogere stukken grond kunnen de agrariërs blijven boeren. Paarden begrazen het gebied. De dieren zijn vrij rustig, maar blijf op afstand. Voer ze niet!

Rond de beekdalen van Smalwater of Kleine-Aa en Beerze, 15 km

Wandel Zoekpagina

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen

